

Això raí! Per què era un bordet recollit a la masia? Què se n'hi donava a ella que fós sol al món!... Millor! Així tota l'estimació fóra per ella! Prou que ho havia preguntat, en el confessional, al senyor Rector! I en tant que el seu pare no li contestava més que amb un arronsament d'espatlles, quasi imperceptible, el senyor Rector, per la seva part, només li deia que segurament devia ésser que Nostre Senyor no ho volia. I encara que ella, insistint, li preguntés a veure per què no ho volia Nostre Senyor, el bonifaci del senyor Rector, per a fugir del compromís, li insinuava que potser era que la volia per esposa d'ell; però com que quan aquest cas venia, la Ció rodava el cap no assistint-hi de cap manera, acabava dient-li:

—Filla, no sé què dir-te; no tens més remei que acatar dòcilment la voluntat del teu pare.

Però, què havia fet ella perquè el seu pare s'oposés, d'aquella forma tan incomprendible, a la seva felicitat?

Per què en Ventureta, que era tan bo, i tan lleal, i tan treballador, no es podia casar amb ella, i fins el varen treure de la masia perquè ni tan sols es poguessin veure?

No s'ho podia explicar de cap manera, la pobreta Ció.

En mig de tanta negror, sols l'animava un lleu raig de llum, una migrada esperança. En Ventureta li havia dit, el dia abans de marxar, que tingués fè, que esperés, que tornaria fet un home, tot un home digne d'ella, amb un nom i una posició; que el seu pare d'ella no podria negar-se a que fós de la família; i que aleshores, malgrat es negués admetre'l com a gendre, ell la portaria a l'altar, per a ésser sempre l'un de l'altre.

Però, ai! Còm? Quan? Déu ajut!... I la Ció, tan sols de tard en tard, en ses desesperances, confiava en el Déu de cels i terres.

El cas era que ell no la venia a veure mai. Havia passat molt més d'un any des que va marxar a ciutat, i ni una sola vegada havia vingut a visitar-la, a dir-li que encara l'estimava. — A ciutat hi deu haver tantes dones boniques! Quí sap si en Ventureta encara se'n recordava d'ella!...

El senyor Rector prou li repetia que tingués fè; que esperés; que en el gran mal Déu ajuda; però el senyor Rector l'enganyava; el senyor Rector la volia per a les monges, i ella no hi tenia pas la vocació! Sols en el cas desesperat de que ella es dongués compte d'un desengany terrible, llavors, tan sols llavors... Més, ella s'enyorava, i cada nou jorn que el sol il·luminava la seva polida cambra, anava arrelant-se més i més en el seu cor, i àdhuc en el seu cervell, el trist pressentiment de que es moriria; de que no hi seria pas a temps de fruir de la felicitat somniada que ell li deixà entreveure com una esperança esmortuïda, el dia abans de deixar el poble...

V

A en Ventureta li havien posat una vaqueria. I amb el seu afany, el negoci no li anava pas malament, deixant entreveure l'esperança que temps a venir seria l'home que ell s'havia proposat, i que podria fer de la Ció la seva muller, fins a desgrat del pare d'ella.

En les poques estones que el treball el deixava vagarós, prou s'havia donat a cavil·lar el perquè d'aquella oposició al seu casament, estimant-lo com l'estimava i com l'havia estimat sempre el seu amo, de qui tantes proves d'afecte en tenia rebudes, durant tots els anys que anava fent memòria i encara molt més d'un any ençà, que aquell afecte de sempre eren milenars de pessetes que les hi havia deixat sense cap mena d'interès, per bé que ell procurava retornar-les-hi a mesura que li permetien els seus negocis.

Per què, doncs, si l'estimava tant, no podia ésser el marit de la seva filla? Prou que el veia ell el motiu i sense capficar-s'hi gaire!... Havia oït el seu amo fer-se tantes il·lusions referents al pervindre de la seva filla!... Mai, ni de lluny

ni d'aprop, podia sospitar, aquell minyó, la causa d'aquella negativa al seu matrimoni amb la Ció.

I, a la fi, ell era un bord, sense nom, sense família, acollit a la masia per caritat, segons mossèn Joan li havia contat moltes vegades!... I eren prou els bons sentiments d'en Ventureta per a agrair-ho de bon cor; que no en va aquell bon Rector se l'havia pastat a sa manera. I a dir veritat, a no ésser per la dissort de la Ció, ell, per la seva part, encara que de debò l'estimava des de petit, hauria tingut la força de voluntat suficient per a sofrir la impossibilitat de realitzar els seus somnis amorosos, respectant la voluntat del qui havia tingut la caritat de recollir-lo en venir al món tot sol...

En Ventureta, avesat ja des de noi a veure's inferior, i quan començà a estimar, a creure irrealitzables els seus amors per la diferència de condició social, havia vist precipitar-se els esdeveniments de tal forma, amb l'estimació insospitada de la noia, que es decidí d'anar a trobar a mossèn Joan aquella tarda, perquè gestionés amb l'amo anar-s'en de la masia amb el consentiment de tots.

I és que en Ventureta era agraït; i aquest agraïment i la seva bondat el portaven al cas de no oposar-se al desig de l'amo, de fer la felicitat de la Ció casant-la amb un bon hereu o un fadrí extern ben acabat. Sobre tot, no podia suportar l'idea que el vegessen un egoïsta, per l'atreuiment d'enamorar la pibilleta.

Ell es donava prou compte de l'humilitat de la seva condició. Si fins la seva mare l'havia abandonat a la sort del món!... I va viure content i feliç, gosant i sofrint amb el seu enamorament, que de tant callat que el tenia ningú mai no n'havia hagut esment, fins que es va donar compte que la Ció l'estimava.

A ell li havia anat molt bé que les tafaneres del poble i fins i tot el personal de la masia, anessin dient que estava agradat de la filla de la masovera, la seva germana de llet, perquè així ningú no sospitava del seu amor veritable. A l'Anneta, la filla de la masovera, és clar que li tenia llei, i l'estimava i tot; però amb amor de germà, tal com estimava la seva mare, la dida d'ell, com hauria estimat la seva mare, que ell mai no l'havia coneguda, ni segurament la coneixeria mai...

Fins l'amo, en Felip, havia hagut esment d'aquelles xafarderies, i la veritat, que ho veia amb bons ulls, perquè així en Ventureta, emmaridat amb la filla de la masovera, no es mouria mai més del casal i el podria tenir per sempre al seu costat. Ell, ja havia fet els seus plans; i, per quan vingués el casament, com a present de bodes, ja havia calculat de millorar les condicions en que, fins llavors, havien treballat els vells masovers.

En Ventureta ho veia tot això: la complacència de la mare de l'Anneta, i també la de l'amo; però com que ell mai no havia dit res a ningú i ni tant sols havia fet cap indicació perquè aquella noia és pogués fer il·lusions, era cosa que no el preocupava.

En Ventureta, abstret en el negoci i afanyós de fer-se un nom i una posició, no es movia de la ciutat. Per altra part, l'amo tampoc no hauria vist amb bons ulls que fés visites a la masia, puix que mai no li havia fet la més petita indicació perquè hi anés.

I ja ho sabia com anaven les coses d'«allà dalt», que prou les hi contaven els coneguts que veia sovint i els que cada dia li enviaven la llet que li era necessària per al seu establiment.

També s'havia donat compte de la poca salut del seu amo, en les tres vegades que l'havia anat a veure. I no li havia passat per alt que mai, ni directa, ni indirectament, li va parlar de la seva filla.

Però tant li era, perquè ell ja en sabia notícies de la Ció. El bo del senyor Rector li feia la caritat de contestar-li, encara que molt vagament, les cartes que ell li escrivia, dema-